

STREVEN

MEI - JUNI 2019

- 228 **In Memoriam Elianne Muller**
HERMAN SIMISSEN

- 230 **DRIFT**
Klimaatparadoxen
WALTER WEYNS

- 232 **De menswording van het dier**
ROGER LENAERS

Afstamming van de mens van een primatensoort, evolutie en Darwinisme zijn in minder dan een eeuw ook voor wetenschappelijk niet-geschoolde westerlingen gangbare begrippen geworden. Dat zij de problemen niet zien die met een onkritische beaming van de evolutietheorie samenhangen, kan men hun nog vergeven. Maar zelfs wetenschappelijk hoog ontwikkelde gelovigen zien die in de regel niet, en zien die minder dan ooit sinds paus Johannes-Paulus II op onvoldoende kritische wijze de kerkelijke deuren voor de evolutietheorie heeft opengezet. Dit essay toont de vragen die de evolutietheorie aan een nadenkend gelovige stelt, en het verrijkende, al dan niet kerkelijk gezegende antwoord dat een moderne gelovigheid daar op kan hebben.

- 242 **Het (on)vermogen tot liefde**
Michel Houellebecq's onverwachte flirt met de islam
JONATHAN LAMBAERTS

Michel Houellebecq staat bekend als het enfant terrible van de Franse literatuur dat geen heilig huisje overeind laat. Zijn romans worden gekenmerkt door een striemende cultuurkritiek en scherpe uithalen naar religie, in het bijzonder naar de islam. Toch gaat er achter de harde bewoordingen een subtiele cultuuranalyse schuil en getuigt zijn denken van een grotere welwillendheid ten aanzien van religie dan wordt vermoed. Dit artikel verkent die welwillendheid en de redenen ervoor.

- 253 **Erfgenamen van de dood**
Een lezing van Tonio
ILSE GEERINCK

Het boek *Tonio* verhaalt de worsteling van een vader met de dood van zijn zoon Tonio en de ondraaglijkheid van de gapende leegte die de jongen achterlaat. In deze bijdrage geeft de auteur aan dat we door het levend houden van iemand, erfgenaam van de dood worden. Het 'geklede leven', filosoof Giorgio Agamben volgend, is immers niet de tegenpool van de dood, maar van het leven dat zich reeds heeft gedeeld en uit handen heeft gegeven.

263 **DE TEGENHANGERS**

Begin september 2018 deden filosofiehuis *Het zoekend hert* ° *The searching deer* en cultureel maatschappelijk tijdschrift *Streven* een speciale oproep, omdat wij samen op zoek wilden

gaan naar jonge en diverse stemmen die op literaire of poëtische wijze filosofisch kunnen reflecteren. Elf jonge schrijvers werden geselecteerd en Sanne Huysmans, jongste teamlid van *Het zoekend hert*, werd gevraagd om als twaalfde maar eerste een intro te schrijven. Wij noemden deze creatieve denkers en schrijvers 'De Tegenhangers' omdat we van hen nieuwe, aparte, eventueel eigenzinnige perspectieven verwachtten. De opdracht aan de geselecteerde auteurs was en is bovendien expliciet dat zij elk reflecteren over een van de lezingen in het filosofische pro-

gramma 'Denkers van de intieme inkeer. Over het verlangen naar verstillings' van *Het zoekend hert* (zie: www.hetzoekendhert.be). De teksten zullen, voorzien van een samenvatting van de lezingen waar zij een link mee hebben, gaandeweg ook verschijnen op www.streventijdschrift.be. Veel leesplezier met de vierde en de vijfde bijdrage van de reeks! De eerste drie zijn te vinden in het vorige nummer, dat via onze site los bestelbaar is.

263 *'Doch glücklich bin ich nicht'*
De ijzingswekkende afgrond van het moderne subject

SIMON MARIJSSE

Simon Marijsse aanvaardde de opdracht om te reflecteren over de lezing van Marc De Kesel: 'Meister Eckhart en de fascinatie voor de zelfloosheid'.

273 **Engagement en reflectie in het dichterlijke denken**

BERT LEYSEN

Bert Leysen aanvaardde de opdracht om te reflecteren over de lezing van Jan Papy: 'Francesco Petrarca en de combinatie van engagement en reflectie'.

285 **TWEELUIK DEMOCRATIE**285 **Hoe redden we de democratie?**

GUIDO VANHEESWIJCK

Red de democratie, het recente boek van Manu Claeys, is een aanstekelijk, boeiend, inspirerend boek, meeslepend geschreven door een gedreven activist en erudiete essayist. Het is een verslag van een stuk hedendaagse geschiedenis, waarin de auteur in hoogst eigen persoon een bepalende rol heeft gespeeld. Claeys wil de oude bestuurscultuur, verweven met de representatieve democratie, transformeren tot een deliberatieve en participatieve variant van de democratie, aangestuurd door toegewijde burgers die samen met de verschillende overheden zelf politieke actoren worden. In deze alternatieve benadering van de democratie vallen drie punten op die tot verdere reflectie aanzetten en voer zijn voor debat: de klemtoon op de rol van procedures, de afkeer van identiteitspolitiek en een daarmee corresponderende visie op wat 'redelijke deliberatie' inhoudt.

298 **De vergissing van Robespierre**

PAUL PELCKMANS

Het recente essay van Marcel Gauchet over Robespierre herneemt een gedachtegoed dat in zijn vorige werk al geregeld aan bod kwam. De casus past perfect in het vertrouwde beeld: we vernemen hier opnieuw dat de Franse Revolutie de bakens uitzette voor de moderne democratie, maar tegelijk en nagenoeg onvermijdelijk terecht kwam op een dwaalspoor dat haar erfgenamen pas generaties later afdoend zouden leren vermijden.

311 **FORUM**311 **Een nieuw ik**

HAROLD POLIS

320 **PODIUM**320 **Grand Hotel Europa**

JEROEN VANHESTE

324 **BOEKEN**

Meindert Dijkstra, *Palestina en Israël. Een verzwegen geschiedenis* · Victor Hugo, 1793
 · Luuk van Middelaar, *De nieuwe politiek van Europa* · Koen Geens, *Wat ik ervan begrijp* · Olivier Hekster en Corjo Jansen (red.), *Diocletianus. Tussen eenheid en versnippering* · Gerlinde Gruber, Jochen Sander, e.a., *Rubens. Kraft der Verwandlung*.